

Frivillighet i Lørenskog 2017-2020

Rapport: resultater og forslag til videre utvikling

Frivillighet i Lørenskog 2017-2020

Denne rapporten presenterer resultater av arbeid med utvikling av Lørenskogs frivillighetspolitikk, og forslag til videre arbeid med feltet i Lørenskog kommune.

Foto:

Frivillighet og møteplassutvikling, Kultur
Flyktning- og innvandrer-tjenesten, Oppvekst og utdanning
Jonas Ruud, Lørenskog kommune (Frivilligbørs)
Adrian Evensen (Frivillighetskonferansen og frivillighetsprisen)

Skrevet av: Lillian Halvorsen

Publisert: Mai 2020

Innhold

Bakgrunn og innhold side 4

Frivillighet i ulike kommunale sektorer

Resultater side 5-14

1. Frivillighetspolitisk plattform for Lørenskog kommune
2. Initiering, mobilisering, samordning og synliggjøring av frivillig aktivitet i kommunen
 - Friskus – alt som skjer i Lørenskog samlet på et sted
 - Frivillighetskonferanse på Frivillighetens dag
 - Lørenskogs frivillighetspris
 - Kompetanseheving i frivilligheten
3. Koordinering og utvikling av samarbeid med - og mellom organisasjoner og enkeltpersoner
 - Lørenskog frivillighetsråd
 - Frivilligbørs Lørenskog
4. Utvikling av Lørenskog frivilligsentral
 - Drift og aktivitetstilbud i regi av Frivilligsentralen
 - Frivilligdrevne aktivitetstilbud i eldreomsorg og flykting- og innvandrer tjenester
 - Frivilligsentral med koordinerende ansvar
5. Utvikle effektive og gode samarbeidsmodeller og metoder for frivillighet i de kommunale tjenestene

Veien videre side 15-19

1. Lørenskog frivilligsentral som koordinerende sentral
 - Aktivitetssentral i Lørenskog sentrum
 - Nærmiljøsentraler i vekstområder
 - Rekrutteringssentral
 - Hjelp til enkeltpersoner
2. Frivillighet i kommunale tjenester
3. Videre tverrsektorielt samarbeid innen frivillighet
4. Frivillighetspromotors rolle videre
 - Folkehelse
5. Lørenskog frivillighetsråd som samarbeidsorgan for kommunen og frivilligheten

Avslutning side 19

Bakgrunn og innhold

I august 2015 ble det inngått en avtale mellom Lørenskog kommune og Frivillighet Norge - paraplyorganisasjonen for alle typer frivillige organisasjoner i Norge. Frivillighet Norge foretok en kartlegging av det frivillige organisasjonslivet i kommunen og utarbeidet rapporten «Frivillighet + kommunen = sant». Rapporten inneholder en klar anbefaling om å utvikle en helhetlig overordnet frivillighetspolitikk i Lørenskog konkretisert i en frivillighetspolitisk plattform.

På bakgrunn av dette ansatte Kultursektoren i juni 2017 en frivillighetspromotor i 100 % treårig prosjektstilling. Frivillighetspromotor fikk ansvar for følgende:

1. Utvikle kommunens fremtidige frivillighetspolitiske plattform
2. Initiering, mobilisering, samordning og synliggjøring av frivillig aktivitet i kommunen
3. Koordinering og utvikling av samarbeid med og mellom organisasjoner og enkeltpersoner
4. Videreutvikle kommunens frivillighetssentral
5. Være pådriver for - og utvikle effektive og gode samarbeidsmodeller og metoder for frivillighet internt i de kommunale tjenestene

Denne rapporten er utarbeidet av frivillighetspromotor Lillian Halvorsen i samarbeid med en tverrfaglig sammensatt gruppe som jobber med frivillighet i kommunen. Rapporten presenterer resultater av det treårige prosjektarbeidet og forslag til videre arbeid med utvikling av frivilligheten i Lørenskog kommune.

Frivillighet i ulike kommunale sektorer

I Lørenskog kommune arbeider tre kommunale virksomheter i tre sektorer systematisk med frivillighet:

- Frivillighet og møteplassutvikling i Kultur (FRIMØT), som inkluderer Lørenskog frivilligsentral, aktivitetstilbud i Veiviseren - møteplassen i Lørenskog hus og frivillighetspromotor.
- Flyktning- og innvandrer-tjenesten i Oppvekst og utdanning, som arbeider med frivillige i tjenester til flyktninger og innvandrere.
- Aktivitetstilbud, kultur og frivillighet i Helse, omsorg og mestring, som arbeider med frivillige i tjenester til eldre.

Rapporten redegjør for ansvar og oppgaver som ligger til avdeling Frivillighet og møteplassutvikling i Kultur, og omtaler og vurderer samarbeid med de andre virksomhetene og deres ansvar og arbeidsoppgaver.

Resultater

1. Frivillighetspolitisk plattform for Lørenskog kommune

Frivillighetspolitisk plattform er en presentasjon av kommunens frivillighetspolitikk og inneholder grunnleggende prinsipper og overordnede målsettinger for kommunens samspill og samarbeid med frivillig sektor.

Formannskapet vedtok 8. november 2017 oppstart av arbeidet med kommunens frivillighetspolitiske plattform og opprettelse av en styringsgruppe med politiske representanter med mandat til å bidra til fremdrift og kvalitet i utformingen av plattformen.

I desember 2017 ble det etablert en prosjektgruppe med fire representanter fra ulike frivillige organisasjoner, frivillighetspromotor og tre representanter fra kommunale virksomheter som samarbeider med frivillige: Avdeling Aktivitetstilbud, kultur og frivillighet i Helse, omsorg og mestring, Flyktning- og innvandrer-tjenesten i Oppvekst og utdanning og Lørenskog bibliotek i Kultur.

Prosjektgruppens mandat var å utforme frivillighetspolitisk plattform. Prosjektgruppen gjennomførte workshop, dialog og gjennomgang av plattformutkast, både med og uten den politiske styringsgruppen. Frivillige organisasjoner bidro med innspill på høringsmøte om plattformen i mai 2018. Frivillighetspolitisk plattform for Lørenskog kommune ble vedtatt 12. september 2018.

Plattformen er gjeldende for alle kommunale sektorer som samhandler med frivillige, både enkeltpersoner som bidrar i kommunale tjenester eller representanter for lag og foreninger i Lørenskog, og tas inn i nye planverk og ved rullering av eksisterende planverk. Det er ikke angitt hvordan plattformen skal revideres, men lagt opp til at plattformen oppdateres ved behov.

Frivillighetspolitikk handler om å legge til rette for vekst og utvikling i frivillig sektor. Frivilligheten er mangfoldig og omfatter både enkeltpersoner, grupper og organisasjoner innen idrett, kultur, natur, nærmiljø, helse, beredskap og humanitært arbeid m.m., og derfor må lokal frivillighetspolitikk inneholde et spekter av grep for å stimulere alle deler av frivilligheten. En helhetlig frivillighetspolitikk må omfatte tiltak som gir gode rammebetingelser, forenkler og bedrer samhandling mellom offentlig og frivillig sektor. Plattformen har vært førende for frivillighetspromotors videre arbeid med utvikling av frivilligheten i kommunen.

2. Initiering, mobilisering, samordning og synliggjøring av frivillig aktivitet i kommunen

Friskus – alt som skjer i Lørenskog samlet på et sted

Friskus.com er en skybasert digital plattform for publisering av arrangementer, aktiviteter og frivillige oppdrag som kommunen tilbyr gratis for lokale lag og foreninger og kommunale tjenester. Plattformen er etablert på bakgrunn av behov for å synliggjøre aktiviteter i Lørenskog og behov for å rekruttere og administrere frivillige.

Synlighet er viktig for både foreningene og innbyggerne. Foreningene ønsker flere deltagere på arrangementer og aktiviteter, flere medlemmer og flere aktive frivillige, og innbyggerne trenger å vite om alle mulighetene for å være aktiv i Lørenskog. Friskus gir innbyggere mulighet til å finne aktiviteter både i regi av kommunen og frivilligheten samlet på et sted, som et supplement til sosiale medier og publikasjoner. Man finner også kontaktinformasjon til lag og foreninger i Friskus. Lørenskog var en av de første kommunene som tok i bruk Friskus, og i skrivende stund benytter 22 kommuner i Norge Friskus. Lørenskog har egen link tilgjengelig på kommunens nettside, lorenskog.friskus.com.

Synlighet og rekruttering av frivillige er også viktig for kommunen som aktør. Virksomhetene som jobbet systematisk med frivillighet ønsket et felles system for administrasjon av frivillige. Lørenskog Frivilligsentral etterspurte et bedre system enn et eksisterende, mens Flyktning- og innvandrer-tjenesten og Aktivitetstilbud, kultur og frivillighet hadde godt fungerende systemer for administrasjon av tjenestemottakere, men manglet administrasjonssystemer for frivillige som bidro i deres tjenester. Undersøkelser avdekket at det fantes digitale systemer for administrasjon av aktiviteter og frivillige som også kunne benyttes av lokale foreninger og være nyttig for befolkningen. Etter en tversektoriell anskaffelsesprosess i 2018 inngikk Lørenskog kommune avtale med Friskus as.

Kommunen har fått mange positive tilbakemeldinger på etablering av Friskus både fra foreninger og folk som finner aktiviteter de kan delta på. Det publiseres opp til 150 aktiviteter per uke i Lørenskog i Friskus. Noen dager midt i uka er det over 30 ulike arrangementer og aktiviteter i Lørenskog for ulike målgrupper på en dag. Friskus synliggjør mangfoldet. Inntil nylig har det ikke vært mulig å måle antall treff i Friskus.com, men det vil gjøres regelmessig fremover for å tilpasse markedsføring av plattformen.

Friskus har derimot ikke fungert tilstrekkelig som et system for administrasjon av frivillige, hovedsakelig fordi systemet forutsetter at de frivillige oppretter og bruker en personlig brukerkonto. Det gjør ikke alle frivillige. Mange av de frivillige som bidrar i kommunale tjenester er pensjonister, som gjerne har liten erfaring fra et arbeidsliv der man benytter ulike datasystemer. Derfor strever denne gruppen noe med å benytte en webbasert brukerkonto, og foretrekker å få oppdrag på telefon eller SMS. Friskus er også vanskelig tilgjengelig for innvandrere og flyktninger med lavt språknivå og dårlige IKT kunnskaper. Med tiden vil flere frivillige ha sammensatte digitale erfaringer, som kan bidra til mer effektiv bruk av Friskus. De kommunale tjenestene som samhandler med frivillige vil fortsette å bruke Friskus til å markedsføre aktiviteter og frivillige oppdrag, mens administrasjon inntil videre løses med andre systemer.

Friskus har på nyåret lansert versjon 2.0. som er enda mer brukervennlig og forbedret på mange områder. Det er en klar målsetting for Lørenskog å fortsette å påvirke utviklingen av plattformen til også å inkludere bedre administrative løsninger.

Frivillighetskonferanse på Frivillighetens dag

Frivillighetspolitisk plattform slår fast at det skal arrangeres et årlig treffpunkt for kommunens ansatte, frivilligheten og folkevalgte. Frivillighetskonferansen i Lørenskog er nå et etablert årlig treffpunkt. Lørenskog kommune har arrangert frivillighetskonferanse sporadisk i mange år, og fra og med 2017 har frivillighetskonferansen blitt arrangert årlig i tilknytning til 5. desember som er FNs dag for frivillighet.

Konferansen har hatt ulike temaer som samarbeid mellom kommune og frivillighet, digitalisering og inkludering. Fokuset har vært på faglig påfyll, dialog og idéutvikling. Det er god

oppslutning rundt konferansen med ca. 50 - 70 deltagere fra de tre nevnte målgruppene. I 2019 ble Lørenskogs første frivillighetspris delt ut på frivillighetskonferansen.

Lørenskogs frivillighetspris

Lørenskogs frivillighetspris ble initiert av Lørenskog frivillighetsråd og etablert i 2019. Formålet med frivillighetsprisen er å hedre personer, grupper eller frivillige organisasjoner som har gjort en betydningsfull innsats innen frivillighet i Lørenskog kommune.

Prisen skal synliggjøre frivillighetens egenverdi og samfunnsverdi gjennom å løfte fram gode eksempler på resultater av frivillig innsats. Frivillighetsprisen kan tildeles en person, gruppe eller lokal forening som har utmerket seg ved fremragende frivillig innsats, engasjement og pågangsmot til beste for Lørenskogsamfunnet.

Et årlig valgt tema kan være utslagsgivende for tildeling. I 2019 var temaet inkludering av grupper som ofte faller utenfor organisasjonslivet. Prisen gikk til Kvinneklubben, som er en frivillig gruppe som driver aktiviteter for kvinner med minoritetsbakgrunn.

Kompetanseheving i frivilligheten

Lørenskog kommune skal i henhold til frivillighetspolitisk plattform legge til rette for styrking av frivilligheten. Godt fungerende frivillige organisasjoner bidrar til å skape et aktivt, demokratisk, trygt og bærekraftig lokalsamfunn.

Fra og med høsten 2017 har kommunen tilbudt lokale lag og foreninger gratis seminarer med opplæring i rekruttering, sosiale medier, drift av organisasjoner og publisering av aktiviteter i Friskus. Andre tilbud vil komme etter hvert, f.eks. kurs i etablering av prosjekter. Dette gjøres

først fremst ved bruk av ansattes ressurser eller lokale frivillige ressurser. Lag og foreninger får dessuten tilbud om en- til- en veiledning i søknadsskriving og bruk av Friskus.

Når kommunen arrangerer opplæring av enkeltfrivillige som bidrar for kommunen, får aktuelle organisasjoner tilbud om å delta gratis. For eksempel tilbys kurs for kommunale frivillige besøksvenner også til besøksvenner i Røde kors Lørenskog og besøksvenner i regi av menighetene i Lørenskog.

3. Koordinering og utvikling av samarbeid med og mellom organisasjoner og enkeltpersoner

Lørenskog frivillighetsråd

Lørenskog frivilligråd er et talerør for frivilligheten og et bindeledd mellom frivilligheten og kommunen. Lørenskog frivillighetsråd skal bidra til at kommunens frivillighetspolitikk ivaretar vekst og utvikling av frivilligheten i Lørenskog.

Både lag og foreninger og kommunens administrasjon har savnet et råd som representerer mangfoldet og bredden i frivilligheten. Lørenskog har musikkråd og idrettsråd, men som ikke dekker mangfoldet og hele spekteret hos organisasjonene i Lørenskog. Kommunen tok initiativ til opprettelse av Lørenskog frivillighetsråd våren 2019 og arrangerte stiftelsesmøte 11. april 2019. 7 representanter for ulike lokale foreninger ble rådsmedlemmer. Frivillighetspromotor har bistått som sekretær i en oppstartsfase. Rådet har i skrivende stund hatt 6 møter og utformet formål og oppgaver, og vurdert ulike rådsstrukturer.

Rådet tok initiativ til, bestemte tema og var jury for Lørenskogs første frivillighetspris i 2019. Det bidro både til å synliggjøre rådet og løfte frem verdien av frivillig innsats i Lørenskog.

Frivilligbørs Lørenskog

Frivilligbørs er et internasjonalt konsept som legger til rette for mer og bedre samarbeid på tvers, og som kan være nyttig for både foreninger, kommunale tjenester og næringsliv. På en frivilligbørs møtes lokale bedrifter, frivillige organisasjoner og offentlige virksomheter ansikt til ansikt og utveksler ønsker og ideer til samarbeid. I løpet av et par timer skapes nye muligheter, lokale nettverk og konkrete samarbeidsavtaler. Frivilligbørs har gitt svært gode resultater i

andre land og kommuner, i Drammen ble det for eksempel inngått hele 168 avtaler i 2017, det første året kommunen arrangerte.

Frivillighetsrådet og en rekke lag og foreninger i Lørenskog har etterspurt flere arenaer der organisasjoner kan bygge nettverk og inngå samarbeid. På bakgrunn av dette tok Lørenskog kommune i 2019 initiativ til etablering av Frivilligbørs Lørenskog, og valgte datoen 19. mars 2020 til Lørenskogs første frivilligbørs. En tverrsektoriell arbeidsgruppe ledet av frivillighetspromotor har hatt ansvar for å planlegge arrangementet.

Frivilligbørs ble svært godt mottatt i Lørenskog. Per 12. mars 2020 hadde 60 deltagere fra lokale foreninger, kommunale tjenester og bedrifter meldt seg på. Arrangementet ble avlyst og utsatt på grunn av forbudet av forsamlinger som følge av Koronapandemien. Kommunen håper å kunne arrangere Frivilligbørs høsten 2020, ev på nyåret 2021.

4. Utvikling av Lørenskog frivilligsentral

Drift og nye aktivitetstilbud i regi av Frivilligsentralen

Lørenskog frivilligsentral ble etablert i 1997 og koordinerer kommunens frivillighetsarbeid og er kontaktpunkt for alle som ønsker å yte eller motta frivillig innsats eller starte opp frivilligdrevne aktiviteter i Lørenskog kommune.

Frivilligsentralen drifter mange ulike møteplasser og aktiviteter ved hjelp av frivillige, i egne lokaler i 6. etasje i Lørenskog hus og andre steder. Aktiviteter driftes i egen regi eller i samarbeid med andre, for eksempel Lørenskog bibliotek eller Veiviseren. Sentralen formidler også frivillige til praktisk hjelp til innbyggere med behov for det.

Frivillighetspromotor ledet frivilligsentralen parallelt med det treårige utviklingsprosjektet i første del av prosjektperioden, inntil oppgaven ble tildelt kulturkonsulent. Dette fordi utviklingsdelen av promotorstillingen ble lidende under samtidig å skulle lede sentralen. Sentralen har per i dag to ansatte; aktivitetsformidler i 50 % stilling og leder i 100 % stilling som også har ansvar for forvaltning av Kulturs tilskuddsordninger, saksbehandling av ledsagerbevis m.m. Det er i budsjettbehandlinger foreslått økning i personalressurser i sentralen, noe det har ikke vært rom for. Begrunnelsen for økning er at leder ikke har mulighet til å prioritere utviklingen av tjenester som ønskelig på grunn av saksbehandling av alle tilskuddsordninger m.m. Utvikling av nye møteplasser og en aktiv frivillighetspolitikk krever mye koordineringsarbeid som Frivilligsentralen til enhver tid ikke har kapasitet til å møte.

I prosjektperioden er følgende etablert ved Frivilligsentralen:

- Etablering av fem nye aktiviteter i lokalene i Lørenskog hus som sentralen disponerer: reparasjonskafe, håndarbeidskafe, spillklubb, matkurs for menn og treffsted for menn med minoritetsbakgrunn.
- Utvidet leksehjelptilbud for ungdom og voksne. Eksisterende tilbud ble flyttet fra sentralen til Lørenskog bibliotek, og ble dermed mer synlig og tilgjengelig for flere. Det har også blitt opprettet et leksehjelptilbud på Lørenskog voksenopplæring.
- Nye aktivitetstilbud i samarbeid med Veiviseren
- Rekruttering av frivillige i nye digitale kanaler: Frivillig.no og Friskus.com
- Systematisering av markedsføring, blant annet flere innlegg på egne sider på Facebook hver uke

Frivilligdriverne aktivitetstilbud i eldreomsorg og flyktning- og innvandrertjenester

Det har også skjedd en utvikling innen frivillighet i andre sektorer i kommunen de siste årene.

Avdeling Aktivitetstilbud, kultur og frivillighet i Helsesektoren ansatte

frivillighetskoordinator i 100 % i 2016. Dette har styrket arbeid med videreutvikling av frivillighet i eldreomsorgen, med fokus på systematisk opplæring og oppfølging av frivillige, samt kompetansehevende tiltak om frivillighet hos ansatte ved sykehjemmene.

Avdelingen har etablert frivillig besøkstjeneste som et supplement til tilbud andre steder for å ivareta tilbudet i eldreomsorgen spesielt. Dessuten har avdelingen et samarbeid med Nasjonalforeningen for folkehelse om aktivitetsvenntilbud. Aktivitetsvenner er frivillige som besøker personer som har demens.

Sykehjemmene, Dovre bolig- og servicesenter og dagsentrene i Lørenskog samarbeider med mange enkeltfrivillige og organisasjoner. Frivillige bidrar blant i gjennomføring av ulike fellesaktiviteter som bingo, dans, spill, caféer, fester, turer og teknologioplæring.

Noen frivillige bidrar som besøksverter eller hjelper til under måltider på avdelinger og andre er en del av det sosiale miljøet i fellesstua på avdelingene.

En del frivillige engasjerer seg også i en-til-en-aktiviteter ved institusjonene som f.eks. besøk-, sykkel-, eller turvenner.

Helsesektoren tilbyr også gratis trimgrupper for eldre ulike steder i Lørenskog hvor frivillige bidrar. Siden oppstart har antall trimgrupper vokst fra 2 ukentlig grupper i 2016 til 8 ukentlig grupper i 2020. Og det er planlagt å åpne minst en gruppe til i løpet av 2020.

Flyktning- og innvandrertjenesten i sektor Oppvekst og utdanning har jobbet systematisk med frivillighet siden 2012, og har i løpet av denne perioden bygd opp og igangsatt mange ulike aktiviteter og tiltak mot målgruppen flyktninger og innvandrere. Målgruppen flyktninger og innvandrere er en sårbar gruppe.

Ulike tiltak og aktiviteter spesielt rettet mot denne gruppen bidrar til større nettverk, bedre språkkunnskaper og økt tilknytning til lokalsamfunnet for den enkelte. Inkluderingskontaktordningen, Mentorprogrammet for flyktninger, Kvinneklubben og fotball for

hele verden er eksempler der flyktning- og innvandrer-tjenesten i samarbeid med organisasjoner og frivillige har etablert tilbud for målgruppen.

Frivilligsentral med koordinerende ansvar

Utviklingen av frivillig-drevne tilbud i de tre sektorene har medført behov for koordinering, økt samarbeid og rolleavklaring mellom virksomhetene som samhandler med frivillige.

Frivilligsentralens ansvar og oppgaver er tydeliggjort i den frivillighetspolitiske plattformen, hvor det slås fast at:

«Lørenskog frivilligsentral har et overordnet koordinerende ansvar og er kontaktpunkt for alle som ønsker å yte eller motta frivillig innsats i Lørenskog kommune».

Frivilligsentralen tar imot alle som ønsker å bidra som frivillige, og finner oppgaver som tar utgangspunkt i hva den enkelte selv ønsker. Sentralen rekrutterer frivillige ikke bare til sentralens egne aktiviteter, men også til en rekke aktiviteter i ulike sektorer i Lørenskog kommune, for eksempel frivillige til leksehjelp, IKT-hjelp og språkkafe på Lørenskog bibliotek, medhjelpere til arrangementer i regi av Lørenskog hus, besøksvenner til Helse, omsorg og mestringssektoren og integreringskontakter til Flyktning- og innvandrer-tjenesten.

Sentralen supplerer Helse, omsorg og mestring og Flyktning- og innvandrer-tjenestens behov for rekruttering av frivillige.

Frivilligsentralen er dessuten et rådgivende organ og en ressurs for lokale lag og foreninger. Leder veileder lag og foreninger som trenger hjelp med søknad om kommunale tilskudd samt oppstart og drift av frivillige organisasjoner, arrangerer etterspurte kurs for målgruppen, og skal koordinere og rådgi andre kommunale virksomheter i fagområdet rundt frivillighet i tillegg til aktivitetsutvikling.

5. Utvikle effektive og gode samarbeidsmodeller og metoder for frivillighet i de kommunale tjenestene

I 2017 etablerte frivillighetspromotor tverrsektorielt samarbeid mellom virksomhetene som arbeider systematisk med frivillige:

- Lørenskog frivilligsentral, Kultur
- Flyktning- og innvandrertjenesten, Oppvekst og utdanning
- Aktivitetstilbud, kultur og frivillighet, Helse, omsorg og mestring

Veiviseren, møteplassen i Lørenskog hus, ble innlemmet i samarbeidet like etter opprettelsen våren 2019.

Konkret har samarbeidet resultert i følgende:

- Felles grunnopplæring, avtale og taushetserklæring for kommunale frivillige
- Felles system for administrering, rekruttering og markedsføring av aktiviteter - Friskus
- Samarbeid om innhold og gjennomføring av frivillighetskonferanse og felles frivillighetsfest

Det har også blitt foretatt avklaringer av hvem som følger opp og tar ansvar for spesifikke frivilligdrivne tilbud. Avdeling Aktivitetstilbud, kultur og frivillighet i Helse, omsorg og mestring (HOM) har fått ansvar for å følge opp alle kommunale besøksvenner, fordi virksomheten har satt av egne personalressurser til dette og bygd opp et solid system for tilpasning av frivillige til brukere, inkludert oppfølging av begge parter. Flyktning- og innvandrertjenesten jobber på tilsvarende måte med inkluderingskontakter, mentorprogrammet og fotballtilbudet, dog med mindre ressurser enn HOM.

Gruppen har også diskutert hvorvidt det kommunale frivilligarbeidet burde vært organisert samlet i en virksomhet. Både Kultursektoren og Helse, omsorg og mestringssektoren har vært under omorganisering i løpet av prosjektperioden, og det har gjort det vanskelig for gruppen å komme med konkrete innspill på fordeler og ulemper og hvordan dette skal organiseres.

Det er enighet om at det er behov for tettere samarbeid om oppgaver som er felles for virksomhetene som samhandling med frivillige og lokale organisasjoner, samt markedsføring av tilbud. Koronapandemien har også vist konkret at koordineringsfunksjonen til Frivilligsentralen ikke er sterkt nok innarbeidet, verken hos kommunens beredskapsgruppe eller i andre sektorer. Koordinering av arbeidet med frivillige led under at hver sektor i noe grad ble seg selv nok.

Veien videre

1. Lørenskog frivilligsentral som koordinerende sentral

Møteplass og aktivitetssentral i Lørenskog sentrum

Lørenskog frivilligsentral utgjør et møtested og et felleskap for ulike mennesker som utfører frivillige oppgaver eller benytter aktiviteter og møteplasser i regi av sentralen. Mange av de som sogner til Frivilligsentralen bor i gåavstand fra lokalene i Lørenskog hus. Sentralen bør opprettholdes som et sentralt møtested i Lørenskog sentrum, som man kan oppsøke enten man vil delta i aktiviteter eller være frivillig. Lokalisering av frivilligsentralen bør tas inn i rullering av kulturplanen, og sees i sammenheng med utvikling av alle boområder i Lørenskog sentrum.

Nærmiljøsentraler i vekstområder

Lørenskog kommune har stor befolkningsvekst. I store bykommuner eller kommuner med flere store bomiljøer, for eksempel Asker, Drammen og Gjøvik etableres det gjerne nærmiljøsentraler med frivilligdrevne aktiviteter i flere bomiljøer. Nærmiljøsentraler skal bidra til å styrke lokale aktører på deres egne premisser. Det bør snarlig utredes om det skal etableres nærmiljøsentraler og hva slike sentraler kan romme av aktiviteter og møteplasser. De kan etableres på steder i Lørenskog med befolkningsvekst, i eksisterende lokaler eller i forbindelse med etablering av nye offentlige bygg. Dette for å sikre møteplasser og utvikling av frivillighet i

lokale bomiljøer, gjerne i samarbeid med lokale lag og foreninger. Nærmiljøsentraler kan drives både av frivillige organisasjoner, kommunen eller i et samarbeid. En slik utvikling forutsetter økte ressurser til etablering og drift.

Ressurssentral for lag og foreninger

I prosjektperioden har Frivilligsentralens rolle som ressurs for lag og foreninger blitt tydeliggjort ved at kulturkonsulent med saksbehandleransvar for kommunale tilskudd til lag og foreninger har blitt leder. Etablert veiledning og opplæring i bruk av Friskus.com og foreningsdrift må opprettholdes som bidrag til å styrke frivilligheten. Dette er særlig viktig for lokale foreninger som ikke utgjør et lokalt ledd i en nasjonal organisasjon med opplæringsressurser, som f.eks. ulike lokale minoritetsorganisasjoner.

Rekrutteringssentral

Lørenskog frivilligsentral bør styrke rollen som kommunens sentrale rekrutteringssentral for innbyggere og lag og foreninger som ønsker å bidra med frivillige oppgaver i ulike kommunale virksomheter i Lørenskog. Sentralen bør ha ansvar for samarbeid mellom virksomhetene i de ulike sektorer når det gjelder rekruttering av frivillige, for eksempel utvikling av felles rekrutteringskampanjer.

Hjelp til enkeltpersoner

Frivilligsentralen formidler ukentlig frivillige til en-til-en-opppdrag til ca.15 eldre og andre med behov – handlehjelp, følge til lege og enkle oppgaver i hjemmet ute eller inne. Stort sett alle brukerne mottar tjenester i hjemmet fra Helse, omsorgs og mestringssektoren (HOM). Det er ofte sykehjemmene som ringer og etterspør frivillige til følgeoppdrag til lege.

Mange kommunale frivilligsentraler i Norge har utviklet en-til-en-hjelp fordi omfanget er lite og utgjør en liten del av sentralenes aktiviteter, samtidig som arbeidet binder opp administrative ressurser. En kartlegging av hvilke deler av befolkningen som ikke mottar tjenester fra HOM kan avdekke om det er større behov for frivillige en-til-en-tjenester. Flere innbyggere kan ha behov på grunn av funksjonsnedsettelse, lite nettverk eller fordi man lever i en sårbar familie som kunne ha trengt en nabokontakt, besteforeldre eller annen praktisk hjelp.

2. Frivillighet i kommunale tjenester

I rapporten *Kommunal frivillighetspolitikk og lokale organisasjoner* (Senter for forskning på sivilsamfunn & frivillig sektor 2020) drøftes samarbeidsformer mellom frivilligheten og ulike kommunale sektorer. Det som kjennetegner frivillighet i kommunale tjenester innen helse og integrering er at den er koordinert av ansatte som kjenner til brukeres behov.

Både avdeling Aktivitetstilbud, kultur og frivillighet i HOM og Flyktning- og innvandrertjenesten i Oppvekst og utdanning har et omfattende tilbud til sine brukergrupper med bidrag fra frivillige, og tilbyr tett oppfølging av frivillige for å ivareta brukerbehov. Denne arbeidsmåten sikrer kvalitet i tjenestene og motiverer frivillige til å opprettholde innsatsen over tid. Derfor er det viktig at systematisk arbeid med frivillige i tjenestene i Lørenskog kommune videreføres og

videreutvikles. Både Frivilligsentralen og frivillighetspromotor bør være støttespillere for ansatte som jobber med frivillige i tjenestene.

3. Videre tverrsektorielt samarbeid innen frivillighet

Tverrsektorielt samarbeid innen frivillighet har resultert i at kommunen er mer samordnet når det gjelder rekruttering, opplæring og oppfølging av enkeltfrivillige. Fremover bør det fokuseres på kommunens samarbeid med lokale lag og foreninger. På dette området må kommunen fremstå mer samordnet enn det som er utviklet i prosjektperioden. Det tverrsektorielle samarbeidet bør bidra til utvikling av nye samarbeidsformer og styrking av organisasjoner som samarbeider med kommunen per i dag eller som ønsker det. Blant annet for å unngå å tømme organisasjoner for ressurser til utvikling av egne formål som ikke tjener kommunen, noe Frivillighet Norge fremhever som en særlig utfordring innen samarbeid mellom frivillig sektor og kommune.

Både enkeltfrivillige og representanter for lag og foreninger rapporterer om vansker med å finne saker og tiltak som angår frivillige på kommunens nettsider. For å bøte på dette bør det opprettes en felles tverrsektoriell kommunal nettside for frivillighet tilpasset ulike målgrupper som innbyggere, frivillige og foreninger, og som omhandler og linker til informasjon om aktiviteter, frivilligoppdrag, leie lokaler, tilskudd m.m.

4. Frivillighetspromotors rolle videre

Satsning på frivillighet har resultert i tiltak og samarbeidsformer som må følges opp dersom de skal eksistere videre. Frivillighetspromotor bør følge opp Lørenskogs frivillighetspolitikk og ha ansvar for å:

- Koordinere kommunes innsats innen frivillighet på tvers av faglige og organisatoriske skillelinjer
- Være prosjektleder for frivillighetskonferanse, frivilligbørs, dialogmøter og nye prosjekter
- Være pådriver for å få iverksatt tiltak innen frivillighet
- Representere kommunen i interne og eksterne foraer om frivillighet
- Bygge interne og eksterne nettverk
- Gi innspill til styringsdokumenter og utforme notater og saker til politisk behandling
- Ha overblikk og sørge for at kunnskap om frivillighet spres i kommunen
- Felles informasjonstiltak, for eksempel felles kommunale nettsider for frivillighet
- Følge opp og være sekretær for Lørenskog frivilligråd

Arbeidsoppgavene er både strategiske og operative og samsvarer med oppgaver frivillighetspromotor ivaretar per i dag og som utføres av tilsvarende ansatte i andre kommuner som i henhold til Frivillighet Norges kriterier har vedtatt og gjennomført en aktiv frivillighetspolitikk. Frivillighetspromotor representerer Lørenskog kommune i nettverket *Innovative frivillighetskommuner* som er koordinert av KS, hvor ca. 30 av kommunene med aktiv frivillighetspolitikk deltar.

Folkehelse

I november 2019 fikk frivillighetspromotor også ansvar for å koordinere kommunens folkehelsearbeid. Dette innebærer utforming av kommunens årlige folkehelseoversikt sammen med en tverrsektoriell gruppe, og utgjør ca. 20 % stillingsressurser som er minimumskravet fra fylkeskommunen for utbetaling av folkehelsemidler til kommuner. Det er med andre ord ikke ressurser til systematisk utvikling og koordinering av prosjekter og arrangementer innen folkehelse. Lørenskog kommune har hatt en sterkt økende befolkningsvekst de siste årene, og bør tilføre dette arbeidsområdet nok stillingsressurser til at oppgavene med folkehelse ivaretas av en egen person i 100% stilling.

5. Lørenskog frivillighetsråd som samarbeidsorgan for kommunen og frivilligheten

Kommunen tok initiativ til opprettelse av Frivillighetsrådet med en intensjon om at rådet skulle representere mangfoldet innen frivillighet i Lørenskog og bli et selvgående og ikke-kommunalt råd som samarbeider med kommunen på lik linje med Lørenskog musikkråd og Lørenskog idrettsråd. Musikkrådet og idrettsrådet er frittstående råd underlagt henholdsvis Norsk

musikkråd og Norges idrettsforbund som gir føringer for lokale oppgaver. Rådene har egne månedlige møter og 2 møter med kommunen hvert år.

I skrivende stund har frivillighetsrådet eksistert i ett år og fungerer ikke i tråd med kommunens ønsker. Ingen av rådsmedlemmene er villig til å være leder eller ta over sekretærrollen som kommunen har bidratt med, og en av rådsmedlemmene har trukket seg.

I andre kommuner som har frivillighetsråd, som for eksempel Asker, Bergen og Flekkefjord, er rådene sammensatt av representanter for både frivillig sektor og kommunen, og fungerer som samarbeidsorgan for disse. Lørenskog frivillighetsråd ønsker en tilsvarende ordning i Lørenskog. Et samarbeidsorgan sikrer jevnlig dialog mellom kommunen og frivilligheten, og at Lørenskogs frivillighetspolitikk utvikles av likeverdige parter i tråd med frivillighetsplattformens overordnede prinsipper. På bakgrunn av dette fattet Lørenskog frivillighetsråd følgende vedtak på møte 20.1.2020:

«Lørenskog frivilligråd skal være et samarbeidsorgan mellom frivilligheten og kommunen, med representanter for både frivilligheten og kommunen.

Kommunes frivillighetspromotor blir medlem av rådet og fortsetter som sekretær. Rådets 6 nåværende medlemmer fra lag og foreninger fortsetter. Det velges leder blant disse. Rådet suppleres med 1 representant for frivillige uten organisasjonstilhørighet foreslått av Lørenskog frivilligsentral, samt 1-3 kommunalt ansatte med ansvar for samarbeid med frivillige.

Rådets har denne sammensetning frem til neste kommunestyreperiode. Frivillighetsrådets medlemmer oppnevnes av Kultur-, idrett- og frivillighetsutvalget og velges for fire år og følger den kommunale valgperioden.»

Denne sammensetningen sikrer sekretærressurser og kontinuitet, og sørger for at alle de tre virksomhetene i kommunen som jobber systematisk med frivillighet kan samhandle med Lørenskogs frivillige sektor via et formelt organ. Det er ønskelig at samarbeidsforumet har møter 4 ganger per år, for å vurdere og bidra med innspill i saker om frivillighet eller saker som angår frivillig sektor, planlegge frivillighetskonferansen og andre aktuelle arrangementer, samt vurdere og nominere kandidat til frivillighetsprisen.

Avslutning

Denne rapporten legges frem for politisk behandling med forslag til hvordan kommunen skal jobbe videre med utvikling av frivilligheten. Arbeidet foreslås videreført og konkretisert i ansvar og oppgaver tilhørende Lørenskog frivilligsentral, frivillighetspromotor og Lørenskog frivillighetsråd.

Saken omtaler ikke videre utvikling av tjenestene i Helse, omsorg og mestring eller Oppvekst og utdanning hvor frivillige bidrar.

Frivillighet i Lørenskog 2017-2020

Denne rapporten presenterer resultater av arbeid med utvikling av Lørenskogs frivillighetspolitikk, og forslag til videre arbeid med feltet i Lørenskog kommune. Rapporten er utarbeidet av frivillighetspromotor Lillian Halvorsen i mai 2020 i samarbeid med en tverrfaglig sammensatt gruppe som jobber med frivillighet i kommunen.

LØRENSKOG KOMMUNE

Hasselveien 6, Postboks 304, 1471 Lørenskog
Telefon: 67 93 40 00 Faks: 67 93 40 01
postmottak@lorenskog.kommune.no
www.lorenskog.kommune.no